Zákon o neutralitě a sebeurčení

Návrh zákona č. 13 podle seznamu zákonů Fóra lidu – prováděcí zákon k Občanské ústavě ČR (OIPD)

Fórum lidu · pracovní návrh ze dne 26. 10. 2026

Postavení návrhu: Zákon provádí čl. 12, 13, 102, 105, 106, 119 a 126 Občanské ústavy: trvalou vojenskou neutralitu, strategickou soběstačnost a právo občanů územních celků rozhodnout o svém územním a správním postavení. Navazuje na zákon o Národní domobraně a civilní ochraně (č. 9), zákon o strategických veřejných zdrojích (č. 15) a zákon o územně-správním uspořádání (č. 14). Vychází z autorovy Hlavy 3 (čl. 69, 73, 77), z Důvodové zprávy autora a z programu OIPD na forumlidu.cz/oipd. Schvalují jej občané v referendu.

NÁVRH

ZÁKON

ze dne ……. 20..

o neutralitě a sebeurčení

Občané České republiky se v referendu usnesli na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ – ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1 – Předmět úpravy

Tento zákon upravuje obsah a ochranu trvalé vojenské neutrality České republiky, zajištění její strategické soběstačnosti a postup, jímž občané územního celku rozhodují o změně svého územního nebo správního postavení.

§ 2 – Neutralita jako ochrana občanů

Neutralita slouží k tomu, aby občané České republiky nebyli bez své vůle zataženi do cizích válek a aby o jejich bezpečnosti, svobodě a majetku rozhodovali jen oni sami. Česká republika udržuje dobré vztahy se všemi státy, žádný stát však nezvýhodňuje vojensky ani politicky.

ČÁST DRUHÁ – TRVALÁ NEUTRALITA

§ 3 – Obsah neutrality

(1) Česká republika je trvale vojensky neutrální (čl. 13 odst. 2 a čl. 102 odst. 1 Občanské ústavy České republiky, dále jen „ústava“). Proto

a) nevstupuje do vojenských aliancí ani nepřijímá závazky ke vzájemné vojenské pomoci,

b) nepřipustí na svém území cizí vojenské základny, pobyt, výcvik a činnost cizích ozbrojených sil a cizích tajných služeb (čl. 106 odst. 1 ústavy),

c) nezahájí válku a neúčastní se ozbrojeného konfliktu jinak než obranou vlasti na svém území,

d) nedovolí válčícím stranám přesun vojsk, zbraní a válečného materiálu přes své území a vzdušný prostor,

e) zachází se všemi válčícími stranami stejně, zejména pokud jde o vývoz zbraní a válečného materiálu.

(2) Obrana vlasti proti útoku na její území je právem a povinností státu i občanů a neutralitu neporušuje (čl. 102 odst. 2 a čl. 105 ústavy).

§ 4 – Vývoz zbraní

(1) Vývoz zbraní, střeliva a válečného materiálu do státu, který je účastníkem ozbrojeného konfliktu, je zakázán.

(2) Ostatní vývoz povoluje Veřejná služba správní a kontroluje Veřejná služba kontrolní; seznam povolení se zveřejňuje čtvrtletně. Povolení lze vydat, jen zaváže-li se příjemce, že zboží nepostoupí dál bez souhlasu České republiky.

§ 5 – Zahraniční mise

(1) Národní domobranu nebo záchranné sbory lze dočasně vyslat do zahraničí jen k záchranným a humanitárním účelům, a to na jednomyslné rozhodnutí prezidenta republiky a Národní rady (čl. 105 odst. 2 ústavy). Rozhodnutí se zveřejní s uvedením účelu, počtu osob, výzbroje, nákladů a délky mise.

(2) Občané mohou rozhodnutí o vyslání kdykoli vetovat v referendu vyhlášeném na základě petice; po vyhlášení výsledku, jímž bylo vyslání vetováno, se jednotky do 30 dnů vrátí.

(3) Účast na vojenských operacích cizích států nebo mezinárodních organizací je zakázána.

§ 6 – Mezinárodní organizace

(1) Česká republika může být členem mezinárodní organizace, jen pokud zůstane ústava nadřazena jejímu právu a mají-li občané České republiky v jejích rozhodnutích rozhodující slovo nebo právo veta (čl. 12 odst. 2 ústavy). O vstupu rozhodují občané v referendu.

(2) Pravomoci orgánů České republiky nelze přenést na mezinárodní organizaci ani na cizí stát.

(3) Veřejná služba legislativní vede veřejný seznam mezinárodních organizací, jichž je Česká republika členem, s uvedením, jaké závazky z členství plynou, kolik členství stojí a zda splňuje podmínky odstavce 1. Seznam aktualizuje každý rok.

§ 7 – Ochrana neutrality

(1) Kdo jako veřejný služebník sjedná, podepíše nebo plní závazek, který porušuje § 3, nebo kdo připustí na území republiky činnost podle § 3 odst. 1 písm. b) a d), dopouští se zneužití moci podle čl. 92 ústavy.

(2) Prezident republiky a předseda Národní rady neprodleně informují občany o každém pokusu cizí moci neutralitu porušit (čl. 51 odst. 2 a čl. 58 odst. 2 ústavy).

ČÁST TŘETÍ – STRATEGICKÁ SOBĚSTAČNOST

§ 8 – Cíle

(1) Stát udržuje strategickou soběstačnost v obraně, energii, potravinách, léčivech a vodě (čl. 102 odst. 2 ústavy) tak, aby občané přežili bez dovozu nejméně

a) 12 měsíců v zásobování pitnou vodou ze zdrojů na území republiky,

b) 6 měsíců v zásobování základními potravinami a krmivy,

c) 6 měsíců v zásobování základními léčivy a zdravotnickým materiálem,

d) 6 měsíců v zásobování energií pro domácnosti, zdravotnictví, zásobování vodou a potravinami a pro obranu,

e) 6 měsíců v zásobování Národní domobrany střelivem, výzbrojí a pohonnými hmotami.

(2) Cílem je, aby roční výroba elektřiny na území republiky pokrývala roční spotřebu a aby základní léčiva a střelivo bylo možno vyrábět na území republiky.

§ 9 – Plán soběstačnosti

(1) Národní rada na návrh ministra správy zpracuje Plán strategické soběstačnosti, který stanoví, jak a do kdy budou cíle podle § 8 dosaženy, jaké zásoby se drží, kde a kým, a kolik to stojí, a předloží jej Parlamentu; Parlament jej předloží občanům ke schválení v celostátním referendu (čl. 22 odst. 2 a čl. 40 odst. 3 ústavy).

(2) Zásoby a výrobní kapacity spravuje Veřejná služba správní podle zákona o strategických veřejných zdrojích. Zásoby se průběžně obměňují, aby se neznehodnotily.

(3) Ministr správy každý rok zveřejní zprávu o plnění plánu jako součást výroční zprávy podle čl. 90 ústavy. Nesplnění cíle bez vážného důvodu je důvodem k odvolání odpovědného veřejného služebníka.

§ 10 – Obce a domácnosti

Obce mohou vytvářet vlastní zásoby a zdroje vody a energie a fondy solidarity (čl. 117 ústavy). Stát doporučuje domácnostem přiměřené vlastní zásoby; nikoho k jejich držení nenutí.

ČÁST ČTVRTÁ – SEBEURČENÍ

§ 11 – Předmět sebeurčení

(1) Občané územního celku mají právo hlasovat v referendu o změně svého územního nebo správního postavení (čl. 119 odst. 1 ústavy), zejména o

a) přechodu obce nebo její části do jiného okresu, kraje nebo země,

b) vzniku, sloučení, rozdělení nebo zániku obce, okresu nebo kraje,

c) změně názvu celku,

d) změně správního postavení celku, zejména rozsahu jeho samosprávy,

e) vystoupení celku z České republiky.

(2) Územním celkem se rozumí obec, městská část, okres, kraj a země.

§ 12 – Zahájení

(1) Návrh na sebeurčení podávají občané celku peticí podle zákona petičního a o referendech a anketách s počtem podpisů stanoveným pro příslušnou úroveň (čl. 22 odst. 1 ústavy).

(2) Návrh musí obsahovat přesné vymezení území, požadovanou změnu a návrh, jak se vypořádá majetek, závazky a práva občanů.

(3) Před referendem se koná povinná občanská rozprava zastánců a odpůrců podle čl. 23 ústavy; na rozpravě vystoupí i zástupci celku, z něhož má území odejít, a celku, k němuž má přejít.

§ 13 – Dvojí souhlas

(1) Změna nastává jen tehdy, schválí-li ji rozhodující občané dotčeného celku v místním referendu a zároveň rozhodující občané celé republiky v celostátním referendu (čl. 119 odst. 2 ústavy).

(2) Schválí-li změnu místní referendum, předloží Parlament do 6 měsíců občanům k celostátnímu referendu návrh zákona nebo ústavního zákona, který změnu provede; jde-li o změnu státní hranice nebo kraje, vždy návrh ústavního zákona (čl. 13 odst. 1 a čl. 113 odst. 3 ústavy). Nepředloží-li jej Parlament ve lhůtě, může petiční výbor zahájit sběr celostátní petice podle zákona petičního a o referendech a anketách; podpisy sebrané v dotčeném celku se započítávají.

(3) Jde-li o přechod území do jiného celku, rozhodují v místním referendu i občané celku, k němuž má území přejít; bez jejich souhlasu změna nenastane.

(4) Neschválený návrh lze předložit znovu nejdříve po 2 letech od vyhlášení výsledku posledního referenda (čl. 119 odst. 2 ústavy).

§ 14 – Ochrana menšin uvnitř celku

(1) Hlasovali-li v místním referendu o vystoupení z České republiky nebo o přechodu do jiného celku občané některé obce převážně proti, může tato obec do 90 dnů rozhodnout v místním referendu, že zůstane v dosavadním celku, sousedí-li s ním.

(2) Každý občan, který nesouhlasí se změnou, si ponechává státní občanství České republiky, svůj majetek a právo se přestěhovat bez jakékoli újmy (čl. 14 ústavy).

§ 15 – Vypořádání

(1) Při změně uvnitř republiky přechází majetek celku na jeho území na nový celek; podrobnosti stanoví dohoda, kterou schválí občané obou celků v referendu spolu se změnou.

(2) Při vystoupení z České republiky stanoví vypořádání majetku, včetně strategického veřejného majetku a závazků státu, ústavní zákon podle § 13 odst. 2 (čl. 9 a 13 ústavy); nestanoví-li jinak, dělí se závazky podle počtu obyvatel.

(3) Do dne změny platí na území dosavadní právní řád; nový celek převezme práva a povinnosti dosavadního celku.

§ 16 – Zákaz nátlaku

Kdo násilím, hrozbou násilí nebo uplácením ovlivňuje hlasování o sebeurčení, potrestá se podle trestního zákoníku jako za maření přípravy a průběhu hlasování. Veřejný služebník, který tak činí zištnou veřejnou lží, se dopouští trestného činu podle čl. 7 odst. 2 ústavy. Zasahování cizího státu nebo cizích tajných služeb do hlasování je porušením neutrality podle § 7.

ČÁST PÁTÁ – PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 17 – Přechodná ustanovení

(1) Prezident republiky a Národní rada zahájí do 1 roku od účinnosti ústavy ukončení členství České republiky ve vojenských aliancích podle pravidel jejich smluv (čl. 126 odst. 1 ústavy). O postupu informují občany čtvrtletně.

(2) Cizí vojenské jednotky a zařízení, které jsou na území republiky na základě dosavadních smluv, opustí území do 1 roku od ukončení členství podle odstavce 1, nejpozději však do 2 let od účinnosti ústavy.

(3) Do 2 let od účinnosti ústavy předloží Parlament občanům k referendu otázku setrvání v každé mezinárodní organizaci, jejíž právo má přednost před právem České republiky, a mezinárodní smlouvy, které jsou s ústavou v rozporu (čl. 126 odst. 2 ústavy). Seznam podle § 6 odst. 3 zpracuje Veřejná služba legislativní do 6 měsíců.

(4) První Plán strategické soběstačnosti předloží Národní rada do 1 roku od účinnosti tohoto zákona; cíle podle § 8 musí být dosaženy do 10 let.

§ 18 – Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení výsledku referenda, jímž byl přijat.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

A. Obecná část

1. Účel zákona

Zákon dává obsah třem slibům ústavy: že nás nikdo nezatáhne do cizí války, že stát přežije krizi bez prosení o pomoc a že občané mohou sami rozhodnout, kam jejich obec, kraj nebo země patří. Neutralita a soběstačnost jsou dvě strany téže svobody.

2. Vazba na OIPD a texty autora

- **Důvodová zpráva autora:** ústava nepředpokládá členství v EU, NATO ani v jiném spojenectví, kde občané nemají rozhodující slovo nebo veto; předpokládá strategickou soběstačnost, nezávislost, svrchovanost a vojenskou neutralitu; dobré vztahy se všemi, ale bez výsad; zapletení do cizích závislostí je zločin proti lidu – § 2, 3, 6, 7.
- **Hlava 3 OIPD, čl. 73:** stát a vlast jsou neutrální ode dne platnosti ústavy; podrobnosti stanoví ZNS – § 3.
- **Hlava 3 OIPD, čl. 69:** právo na změnu sebeurčení; hlasují i občané ostatních celků; bez souhlasu obou není výsledek; další pokus až za 2 roky – § 13.
- **Hlava 3 OIPD, čl. 77:** půda, voda a zdroje energie nelze prodat cizincům – navazuje zákon č. 15.
- **Program OIPD:** neutralita a soběstačnost; strategické zdroje (voda, energie, potraviny) neprodejné – § 8 až 10.

3. Doplnění a odchylky

Téma	Autor	Návrh	Důvod
Jednomyslnost u sebeurčení	„dokud není jednomyslnost na těchto návrzích“	dvojí souhlas: celku a celé republiky, u přechodu i přijímajícího celku (§ 13)	Čl. 119 odst. 2 ústavy; „jednomyslností“ autor míní souhlas všech dotčených stran, ne každého občana.
Ochrana menšin uvnitř celku	neuvedeno	obec, která byla proti, může zůstat (§ 14)	Retrográdní subsidiarita (čl. 111): nejnižší celek nesmí být přehlasován vyšším ve věci své příslušnosti.
Konkrétní cíle soběstačnosti	neuvedeny	6–12 měsíců zásob, plán schvalovaný referendem (§ 8, 9)	Měřitelné cíle umožňují osobní odpovědnost a odvolání.
Vývoz zbraní	neuvedeno	zákaz do válčících zemí (§ 4)	Rovné zacházení se stranami je podstatou neutrality (V. haagská úmluva z roku 1907).

Upozornění: Ukončení členství v NATO se řídí čl. 13 Severoatlantické smlouvy (účinnost 1 rok po oznámení); vystoupení z EU čl. 50 Smlouvy o EU (2 roky od oznámení, pokud se nedohodne jinak). Lhůty v § 17 tomu odpovídají.

4. Soulad s ústavou a étosem

Zákon naplňuje čl. 12, 13, 102, 105, 106, 119 a 126 ústavy. Odpovídá étosu: primární agrese je vždy nepřípustná, obrana je právem každého; o změně postavení rozhodují ti, jichž se týká; nikdo nesmí být nucen.

5. Dopady

Vytvoření a obměna strategických zásob vyžaduje počáteční výdaje, které stanoví Plán soběstačnosti. Úspora vznikne odpadnutím příspěvků na aliance a zahraniční vojenské mise.

B. Zvláštní část

K § 1 a 2: Účel neutrality.

K § 3 až 7: Obsah neutrality, vývoz zbraní, humanitární mise, členství v organizacích, ochrana neutrality.

K § 8 až 10: Strategická soběstačnost, plán a role obcí.

K § 11 až 16: Předmět a postup sebeurčení, dvojí souhlas, ochrana menšin, vypořádání a zákaz nátlaku.

K § 17 a 18: Přechodná ustanovení podle čl. 126 ústavy a účinnost.

Zdroje: Občanská ústava ČR (OIPD), čl. 12–14, 23, 51, 58, 90, 92, 102, 105, 106, 111, 113, 117, 119, 126 (forumlidu.cz/oipd/navrh-ustavy); Fórum lidu – OIPD: Důvodová zpráva autora, Hlava 3 (čl. 69, 73, 77), program „Vraťme moc lidem“; seznam zákonů (č. 13); Severoatlantická smlouva (čl. 13), Smlouva o EU (čl. 50), V. haagská úmluva (1907).